

Lisämateriaali kuntapäättäjille

Tavoite	Mitä kunnan tulee tehdä?	Vuosittainen toimenpidemittari	Tulos- ja vaikutusmittari
Tule-terveys osaksi kunnan johtamista	Kirjataan fyysistä toimintakykyä ja tule-terveyttä koskevat tavoitteet kuntastrategiaan, talousarvioon sekä hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan. Nimetään vastuutaho, varataan määräraha ja arvioidaan päätösten vaikutukset eri väestöryhmiin.	• Osuus päätöksistä, joissa on tehty hyvinvointi-, terveys- ja yhdenvertaisuusvaikutusten ennakoarviointi. • Osuus hyvinvointisuunnitelman toimista, joille on nimetty vastuutaho, määräraha, aikataulu ja mittari. • TEAviisarin liikunnan edistämisen pistemäärä.	Keskeisten toimintakykyindikaattorien kehitys ja erot sukupuolen, iän, asuinalueen sekä mahdollisuuksien mukaan koulutuksen tai tulotason mukaan.
Turvallinen ja esteetön arkiympäristö	Rakennetaan yhtenäisiä kävely- ja pyöräilyreittejä. Huolehditaan valaistuksesta, talvikunnossapidosta, levähdyspaikoista, esteettömyydestä, lähiluonnosta ja palvelujen saavutettavuudesta.	• Osuus asukkaista, jotka asuvat enintään 500 metrin kävelymatkan päässä maksuttomasta, esteettömästä ja ympärivuotisesti kunnossapidetystä ulkoilu- tai lähiliikuntapaikasta. • Talvikunnossapidon laatutavoitteen täyttävien pääreittien osuus. • Korjattujen esteettömyyspuutteiden osuus havaituista puutteista. Paikkatietoa voidaan yhdistää LIPAS-tietokantaan.	Kävelyn ja pyöräilyn määrä ja kulkutapaosuus, reittien käyttäjämäärät sekä asukkaiden kokemus ympäristön turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Tietoa voidaan kerätä laskureilla, kuntakyselyillä ja alueellisilla henkilöliikennetutkimuksilla.
Taloudellisesti mahdollinen osallistuminen	Tarjotaan maksuttomia tai edullisia liikunta-, kulttuuri- ja harrastusmahdollisuuksia mm. hyödyntäen järjestöyhteistyötä kaikille ikäryhmille. Alennetaan maksuja pienituloisilta, viedään toimintaa alueille, joilla osallistuminen on vähäistä, ja avataan koulujen sekä muiden julkisten tilojen käyttöä asukkaille ja järjestöille.	• Maksuttomien tai edullisten ohjattujen tuntien määrä / 1 000 asukasta. • Käyntimäärät / 1 000 asukasta. • Toiminnan tavoittavuus eri asuinalueilla. • Kolmen kuukauden jälkeen mukana jatkavien osuus.	Osallistumis- ja liikuntaerojen kaventuminen kunnan alueiden välillä. Taustatietoina esimerkiksi lapsiperheiden pienituloisuus, pitkäaikaistyöttömyys ja pitkäaikainen toimeentulotuen saaminen Sotkanetistä.

Tavoite	Mitä kunnan tulee tehdä?	Vuosittainen toimenpidemittari	Tulos- ja vaikutusmittari
Lasten ja nuorten toimintakyky	Mahdollistetaan päivittäinen liikkuminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa sekä niiden lähiympäristöissä, liikunnalliset välitunnit, aktiiviset koulumatkat sekä liikkumisen integrointi oppisisältöihin. Huolehditaan, että myös lapset ja nuoret, joilla on lihavuutta, jotka kokevat kipua tai toimintarajoitteita kokevat voivat osallistua saaden onnistumisen kokemuksia. (ks. vielä Haapala ym)	- Päivittäistä liikkumista toteuttavien varhaiskasvatusyksiköiden ja koulujen osuus. - Liikunnallisia välitunteja toteuttavien koulujen osuus. - Kävelen tai pyörällä koulumatkansa kulkevien osuus. - Tuettuun harrastustoimintaan osallistuvien määrä.	- Move!: heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien 5.- ja 8.-luokkalaisten osuus. - Kouluterveyskysely: korkeintaan tunnin viikossa hengästyttävästi liikkuvien osuus. - FinLapset: ylipainon ja lihavuuden yleisyys ikäryhmittäin sekä mittaustietojen kattavuus.
Ikääntyneiden liikkumiskyky ja kaatumisten ehkäisy	Tarjotaan vaikuttavaa voima- ja tasapainoharjoittelua, turvallisia lähireittejä sekä toimintakyvyn sovitettua liikuntaa. Sovitaan hyvinvointialueen kanssa kaatumisvaarassa olevien tunnistamisesta ja ohjaamisesta kunnan ja järjestöjen toimintaan.	- Tarjolla olevien ryhmien määrä - Hyvinvointialueelta toimintaan ohjattujen ja toiminnan aloittaneiden osuus. - Toimintaan pääsyn odotusaika.	500 metrin kävelemisessä suuria vaikeuksia kokevien osuus. - Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 yli 65-vuotiaasta.
Osallisuus ja sosiaalinen tuki	Turvataan järjestöille tiloja ja avustuksia sekä tarjotaan matalan kynnyksen ryhmiä, kulttuuria, vertaistukea ja yhteisöllistä toimintaa. Tavoitetaan aktiivisesti yksinäisiä sekä kipua tai toimintarajoitteita kokevia ihmisiä.	- Järjestöille maksutta tai edullisesti annettujen tilatuntien määrä. - Toimintaan osallistuneiden ja uusien osallistujien määrä / 1 000 asukasta. - Kolmen kuukauden jälkeen mukana jatkavien osuus.	Yksinäisyyttä ja erittäin heikkoa osallisuutta kokevien osuus. Nuorten yksinäisyystieto saadaan kuntatasolla Kouluterveyskyselystä; aikuisten tietoa Terve Suomi - tutkimuksesta silloin, kun luotettava kuntakohtainen arvio on saatavissa.
Yhteinen tietopohja hyvinvointialueen kanssa	Sovitaan vuosittain toimitettavasta kuntakohtaisesta tietopaketista ja yhteisestä tulosten käsittelystä. Rakennetaan ohjauspolut hyvinvointialueen palveluista kunnan ja järjestöjen toimintaan.	- Tietopaketin toteutuminen ja tietojen kattavuus. - Tehtyjen ohjausten määrä. - Osuus ohjatuista, jotka aloittavat toiminnan.	Avohilmon kuntakohtaiset tulekäyntisytyt ja keskeiset diagnoosit / 1 000 asukasta (saako tätä tietoa ja ikävakioituna), lasten painotiedot, kaatumiset sekä Terve Suomi -tutkimuksen toimintarajoitteet. Rekisteritietoja tulkitaan yhdessä väestörakenteen, palvelujen saatavuuden ja kirjaamisen kattavuuden kanssa.